

Sammanfattning av dialogmöten

Regeringsuppdraget Insatser för hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion

Dialoger med olika aktörer för en hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion

Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag på nationella mål med indikatorer för att ge en tydlig inriktning för arbetet med en hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion. Uppdraget sker i samråd med andra berörda myndigheter samt i dialog med livsmedelsbranschen, kommuner, regioner och andra aktörer.

För att få inspel till uppdraget från aktörer som direkt berörs av frågor som rör livsmedelskonsumtion genomförde myndigheterna två dialogmöten under april 2022. Aktörerna som deltog var organisationer inom civilsamhället, offentlig sektor och livsmedelsbranschen. Under mötet presenterades uppdraget inledningsvis. Därefter fick deltagarna i olika övningar både formulera framtidsvisioner och föreslå mål och delmål.

Det primära syftet med dialogmötena var att:

- Få underlag (inklusive perspektiv, hinder, möjligheter och erfarenheter från aktörerna) för det fortsatta arbetet
- Förankra arbetet genom att skapa samsyn om vilka stora, viktiga förändringar i konsumtionen som krävs och hur vi ska åstadkomma dessa
- Ge ökad förståelse hos Livsmedelsverket och Folkhälsomyndigheten för hur föreslagna mål, indikatorer och insatsområden kan bli användbara för aktörerna

Ett sekundärt syfte var att inspirera aktörerna till ansvar och handling.

Blandade grupper gav breda perspektiv

För att få breda perspektiv och konstruktiva och givande diskussioner var grupperna blandade. Genom att möjliggöra dialog mellan aktörer med olika verksamhet och intressen kunde vi uppnå en större förståelse för livsmedelskonsumtionen som helhet och dess komplexitet. Representanter från både Livsmedelsverket och Folkhälsomyndigheten deltog också. Dialogmötena leddes av en extern mötesledare.

Resultat i korthet

Resultaten från dialogmötena blir ett av flera viktiga underlag för arbetet med att ta fram av mål och insatsområden inom regeringsuppdraget.

Utmaningar och möjligheter: några exempel

För att skapa samsyn kring vilka utmaningar och möjligheter som finns i arbetet med att nå en hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion fick deltagarna arbeta fram exempel.

”Sociala normer” och ”yttre påverkanskanaler” nämndes både som möjligheter och utmaningar. Detsamma gällde inom området styrmedel, nationella mål/strategier samt uppföljning. Flera av de möjligheter och utmaningar som togs upp handlade om kunskap och medvetenhet. Ökad medvetenhet och kunskap hos olika intressenter sågs som möjligheter medan kunskapsbrist sågs som utmaningar. Intresse och vilja nämndes främst som möjligheter. Möjligheterna verkar handla både om intresse hos aktörer som exempelvis livsmedelsbranschen eller beslutsfattare, men även hos konsumenterna.

Framtiden på en löpsedel

I en övning fick deltagarna skapa framtidsvisioner genom att skapa löpsedlar. Det blev en bred palett av förslag. Några exempel på rubriker:

- ”Detaljhandeln: Vi räddar liv genom nytt kundvarv”
- ”Rekordstor artrikedom! Globalt sett ökar den biologiska mångfalden. Se upp för noshörningen!”
- ”Regionen går plus!! Ändrade kostvanor har lett till minskade vårdkostnader”

Många förslag på mål och insatser

Med utgångspunkt från de tidigare identifierade utmaningarna och möjligheterna fick deltagarna föreslå mål och insatser. Resultaten delades in i nio kategorier: Kunskap, kommunikation och transparens; Matmiljö och andra förutsättningar att konsumera hållbart; Offentliga måltider; Styrmedel och uppföljning; Förändrad livsmedelskonsumtion; Hälsoutfall; Miljöutfall; Jämlikhetsutfall och Övrigt. Nedan beskrivs några exempel.

Mål och insatser inom kategorin *Kunskap, kommunikation och transparens* handlade främst om kunskapshöjande åtgärder för och kommunikation med konsumenterna, men även insatser riktade till andra aktörer i livsmedelskedjan.

Matmiljö och andra förutsättningar att konsumera hållbart. Inom den här kategorin formulerade grupperna tio övergripande mål, varav åtta handlade om att ha rätt förutsättningar eller vara i en matmiljö som främjar hållbar livsmedelskonsumtion/hållbara matval/den matrelaterade hälsan. Delmålen handlade till exempel om reglering av utbud och exponering eller om priset på olika livsmedel. Insatserna matchade målen väl.

Bland målen för *förändrad livsmedelskonsumtion* fanns ”fler äter enligt kostråden” som ett förslag. Förslag på mål om att minska konsumtionen av ohållbara livsmedel, energitäta och näringsfattiga livsmedel, skräpmat, kött och ”minskad överkonsumtion” samt mål om ökad konsumtion av frukt och grönsaker fanns också. Andra delmål handlade om att konsumera efter säsong, varierat och mer svenskt samt att öka efterfrågan på naturbeteskött. Flera förslag på insatser syftade till att minska eller ta bort moms på hållbara livsmedel/frukt och grönt, medan ett annat förslag på insats var att höja skatten på mindre hållbara livsmedel.

Deltagande organisationer Dialogmöte 1, 20 april	Deltagande organisationer Dialogmöte 2, 26 april
Sveriges Konsumenter	Konsumentföreningen Stockholm
KRAV	Hjärt-Lungfonden
Svensk Dagligvaruhandel	Vi Konsumenter
Svenska Diabetesförbundet	Konsumentverket
Jordbruksverket	KRAV ekonomisk förening
HOBS Riksförbundet	Vaxholms stad, måltidsenheten
Generation Pep	Reformaten
Sveriges Stadsmissioner	Visita
Sveriges Elevkårer	Dietisternas Riksförbund
WWF	Vinnova
Naturvårdsverket	Livsmedelsföretagen
Livsmedelsverket	CES, SkolmatSverige mm
Folkhälsomyndigheten	WWF
LRF	Orkla Foods
	Kemikalieinspektionen
	Naturskyddsföreningen
	Region Västerbotten
	Sweden Food Arena
	Folkhälsomyndigheten
	Livsmedelsverket

Citera gärna Livsmedelsverkets texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd att använda dem.

© Livsmedelsverket, 2022.

Författare: Irene Blom

Rekommenderad citering:

Livsmedelsverket. Efternamn, Förnamns initialbokstav. 20xx. Titel. Livsmedelsverkets PM. Uppsala.

ISSN 1104-7089

Omslag: Livsmedelsverket

Inlägga: Ange fotograf för bilder i rapporten

